

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิเคราะห์ภาพสะท้อนคนไทยเชื้อสายจีนในละครโทรทัศน์ไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์ภาพสะท้อนคนไทยเชื้อสายจีนในละครโทรทัศน์ไทย และวิเคราะห์สถานภาพและบทบาทของตัวละครคนไทยเชื้อสายจีนในละครโทรทัศน์ไทย โดยผู้วิจัยคัดเลือกละครโทรทัศน์ที่มีแนวเรื่องหลากหลาย ได้รับการบันทึกเป็นซีดีรอม มีความนิยมแพร่หลาย มีการสร้างและนำมาออกอากาศซ้ำทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ช่อง 3 ช่อง 5 และ ช่อง 7 จำนวน 3 เรื่อง ได้แก่ เรื่องหงส์เหนือมังกร เสน่ห์นางงิ้ว และมงกุฎดอกส้ม และนำเสนอผลการวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์ มีผลสรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยภาพสะท้อนคนไทยเชื้อสายจีนในละครโทรทัศน์ไทย สรุปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

5.1.1 การวิเคราะห์ภาพสะท้อนคนไทยเชื้อสายจีนจากละครโทรทัศน์ไทย

ผลการวิจัยพบว่า ละครโทรทัศน์ไทยได้นำเสนอเรื่องราวที่สะท้อนภาพคนไทยเชื้อสายจีนที่ดำเนินชีวิตอยู่ในประเทศไทย ส่วนหนึ่งที่มีฐานะร่ำรวยยังคงดำเนินชีวิตตามแบบดั้งเดิมของบรรพบุรุษจีน และมีบางส่วนดำเนินชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะในด้านวิถีชีวิตและวัฒนธรรม

ในด้านวิถีชีวิตและโครงสร้างของครอบครัว ละครโทรทัศน์ให้ภาพสะท้อนว่า ในระยะแรกที่คนไทยเชื้อสายจีนอพยพเข้ามาในประเทศไทย มีการดำเนินชีวิตที่ยากจน ทำงานเป็นกุลี เมื่อทำงานจนสามารถสร้างฐานะมีความร่ำรวย และนิยมสร้างครอบครัวใหญ่ที่มีภรรยาหลายคน มีลูกหลานจำนวนมากโดยอยู่รวมกันเป็นตระกูลใหญ่ เมื่ออยู่ในประเทศไทยเป็นเวลานาน ลูกหลานคนไทยเชื้อสายจีนได้รับอิทธิพลจากวิถีชีวิตของคนไทย ทำให้วิถีชีวิตของคนไทยเชื้อสายจีนเปลี่ยนแปลง มีการประกอบอาชีพหลากหลายมากขึ้น ทั้งอาชีพสุจริตและทุจริต อาชีพสุจริต เช่น ค้าขาย เป็นแพทย์ ส่วนอาชีพทุจริต มีการค้ายาเสพติด เป็นนักเลง โดยมีครอบครัวที่มีลักษณะเช่นเดียวกับคนไทยคือเปลี่ยนเป็นครอบครัวเล็ก มีพ่อแม่และมีลูกสองถึงสามคน นอกจากนี้ยัง

พบว่าครอบครัวของคนไทยเชื้อสายจีนทั้งที่มีฐานะร่ำรวย สร้างครอบครัวใหญ่ และครอบครัวขนาดเล็ก มักจะเกิดปัญหาในครอบครัว เป็นปัญหาทางวัตถุ มีการแย่งชิงทรัพย์สิน อำนาจ และตำแหน่ง นอกจากนี้ยังเกิดปัญหาทางอารมณ์ สมาชิกในครอบครัวแย่งชิงความรัก ปัญหาที่มีความรุนแรงในครอบครัวคือ การฆ่ากันของญาติพี่น้องการแก้แค้น และการไม่กตัญญู

ในด้านวัฒนธรรม ละครโทรทัศน์ไทยนำเสนอภาพสะท้อนว่า คนไทยเชื้อสายจีนปฏิบัติตามวัฒนธรรมของบรรพบุรุษจีน มีความเชื่อเกี่ยวกับเทพเจ้า ผีสาง โดยเฉพาะการนับถือเจ้าแม่กวนอิม และเจ้าที่ ในด้านการอบรมเลี้ยงดูบุตร ถ้าเป็นผู้ชายต้องเลี้ยงดูเป็นคนกล้าหาญ และเข้มแข็ง มีลักษณะเปรียบเทียบได้กับมังกร ถ้าเป็นผู้หญิงจะเลี้ยงดูให้เป็นคนสวยงามและอ่อนหวาน มีลักษณะเปรียบเทียบกับการปั้นหงส์ แต่บางส่วนได้รับอิทธิพลจากการศึกษาจากประเทศตะวันตก และการดำเนินชีวิตในประเทศไทย จึงมีการปรับเปลี่ยนแปลงและผสมผสานวัฒนธรรมเข้าด้วยกัน เช่น การสืบทอดตำแหน่งโดยลูกผู้หญิงแทนลูกผู้ชาย เป็นต้น

ในด้านประเพณีและพิธีกรรมของคนไทยเชื้อสายจีน ละครโทรทัศน์ฉายภาพว่า คนไทยเชื้อสายจีนมีประเพณีที่เกี่ยวกับชีวิต และประเพณีเทศกาล ประเพณีที่ยังรักษาโดยปฏิบัติตามอย่างบรรพบุรุษจีน โดยไม่ได้เปลี่ยนแปลง ดังเช่น งานศพ ประเพณีในเทศกาลต่าง ๆ แต่คนไทยเชื้อสายจีนมีประเพณีที่ปรับเปลี่ยนตามอิทธิพลจากตะวันตกและสังคมไทย ดังเช่น การแต่งงาน การฉลองวันเกิด การทำบุญไหว้พระ

คนไทยเชื้อสายจีนที่ละครโทรทัศน์ได้สะท้อนผ่านบทบาทของตัวละครคือ การมีคุณธรรม และค่านิยมที่เป็นเอกลักษณ์และที่ยังรักษาตามแบบบรรพบุรุษ โดยเฉพาะการมีคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์ และความกตัญญู และคนไทยเชื้อสายจีนบางส่วนมีค่านิยมที่เปลี่ยนแปลงจากในอดีตที่คนไทยเชื้อสายจีนมีค่านิยมในด้านอำนาจ ตำแหน่ง และทรัพย์สิน ซึ่งจะแสวงหา และแย่งชิงอำนาจ ตำแหน่งและทรัพย์สิน จนอาจจะทำให้ญาติพี่น้องฆ่ากันได้ ค่านิยมเช่นนี้เปลี่ยนแปลงไปเมื่อได้อิทธิพลจากวัฒนธรรมไทย ทำให้คนไทยเชื้อสายจีนจะมีค่านิยมว่าจะทำอะไรชีวิตครอบครัวก็จะอยู่ได้อย่างมีความสุข ปลอดภัย

5.1.2 สถานภาพและบทบาทของตัวละครคนไทยเชื้อสายจีนในละครโทรทัศน์ไทย

ผลการวิจัยพบว่า ละครโทรทัศน์ไทยได้สะท้อนภาพของคนไทยเชื้อสายจีนว่า มีสถานภาพและบทบาทที่ปรากฏผ่านตัวละครชายและตัวละครหญิง แบ่งเป็นบทบาทและหน้าที่สองด้านคือ สถานภาพและบทบาทในครอบครัวกับสถานภาพและบทบาทในสังคม กล่าวคือ ในครอบครัวทั้งที่เป็นครอบครัวแบบขยายและครอบครัวแบบเดี่ยว ตัวละครที่เป็นคนไทยเชื้อสายจีนมีสถานภาพและบทบาทเช่นเดียวกับคนทั่ว ๆ ไป คือ เป็นพ่อ เป็นแม่ เป็นลูก เป็นหลาน และเป็นญาติพี่น้อง

มีความสัมพันธ์ต่อกัน มีบทบาทหน้าที่ดูแลคุ้มครอง เลี้ยงดูสั่งสอนลูก ญาติพี่น้อง มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และมีความกตัญญูต่อพ่อแม่ ส่วนสถานภาพและบทบาทของคนไทยเชื้อสายจีนในด้านสังคม ละครโทรทัศน์ไทยได้สะท้อนให้เห็นว่า คนไทยเชื้อสายจีนที่เป็นผู้ชายและผู้หญิง จะมีความรู้ในสังคมที่แตกต่างกันตามลักษณะของครอบครัว ถ้าเป็นครอบครัวแบบขยายที่มีขนาดใหญ่ผู้ชายจะทำงานและมีฐานะในสังคมสูงกว่าผู้หญิง ส่วนผู้หญิงจะอยู่ในครอบครัว ทำงานตามแบบของผู้หญิงในสังคมจีนโบราณ ในขณะที่เดียวกันผู้หญิงคนไทยเชื้อสายจีนก็ต้องปฏิบัติตามขนบจารีตประเพณีจีนอย่างเคร่งครัดด้วย แต่ละครโทรทัศน์ไทยก็สะท้อนภาพผู้หญิงคนไทยเชื้อสายจีนในอีกด้านหนึ่ง โดยเฉพาะเมื่ออยู่ในครอบครัวเดี่ยว ผู้หญิงจะมีฐานะเท่าเทียมและมีบทบาทหน้าที่ที่เหนือกว่าผู้ชาย โดยที่ผู้หญิงคนไทยเชื้อสายจีนสามารถเป็นผู้นำ มีอำนาจที่สามารถนำกลุ่มและคนใต้การปกครองทำประโยชน์ให้แก่สังคมได้เช่นเดียวกันหรือดีกว่าผู้ชาย

5.2 อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ภาพสะท้อนคนไทยเชื้อสายจีนในละครโทรทัศน์ไทย มีประเด็นที่นำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ภาพสะท้อนของคนไทยเชื้อสายจีนที่มีการดำเนินชีวิตตามแบบบรรพบุรุษจีนที่ได้ประพฤติปฏิบัติ และมีการดำเนินชีวิตบางอย่างได้เปลี่ยนแปลง ล้วนแต่เป็นภาพสะท้อนที่ชัดเจนของคนไทยเชื้อสายจีนในประเทศไทยที่ยังคงรักษาวิถีชีวิตและวัฒนธรรมจีนได้ดีกว่าคนจีนในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนในยุคสมัยนี้ เนื่องจากคนจีนในแผ่นดินใหญ่ได้ผ่านการปฏิวัติวัฒนธรรมมาเป็นเวลานานกว่า 10 ปี (จาก ค.ศ. 1969 ถึง ค.ศ. 1979) เกิดการปฏิวัติวัฒนธรรมเพราะเห็นว่าไม่มีประโยชน์ จึงเน้นการเรียนการสอนที่ตอบสนองลักษณะการปกครองแบบสังคมนิยม ไม่มีการสืบทอดโดยสอนหรือมีการดำเนินชีวิตที่ทำให้มีความรู้ความเข้าใจวิถีชีวิตและวัฒนธรรมจีนอย่างแท้จริง ดังที่มีเหตุการณ์การเผาหนังสือและซังกงให้ละทิ้งวัฒนธรรมจีนทุกอย่าง คนรุ่นต่อมาไม่ได้รับการสืบทอดวิถีชีวิตและวัฒนธรรมที่ดีจากบรรพบุรุษจีน ไม่ได้เรียนรู้วิถีชีวิตและวัฒนธรรมของจีนอย่างแท้จริง

ดังนั้นการที่ละครโทรทัศน์ไทยได้นำเสนอเรื่องราวที่สะท้อนภาพของคนไทยเชื้อสายจีนจึงทำให้เข้าใจได้ว่าบรรพบุรุษจีนรุ่นก่อนดำเนินชีวิตและมีวัฒนธรรมอย่างไร และเมื่อมาอยู่ในประเทศไทย มีการเปลี่ยนแปลงที่แตกต่างจากบรรพบุรุษอย่างไร เช่น ลักษณะของครอบครัว ค่านิยมสถานภาพและบทบาทของผู้ชายและผู้หญิงคนไทยเชื้อสายจีนที่อยู่ในสังคมไทย ทำให้ผู้ผู้ชมได้รับความรู้และความเข้าใจได้ว่า ครอบครัวของคนไทยเชื้อสายจีนรุ่นก่อนมีวิถีชีวิตและวัฒนธรรมตาม

อย่างบรรพบุรุษจีน มีครอบครัวใหญ่ที่ผู้ชายมีภรรยาหลายคน และมีลูกหลานมากมายอยู่ด้วยกัน
 ร่วมเป็นครอบครัวใหญ่ แต่ละคนมีบทบาทหน้าที่ตามสถานภาพของตน ดังเช่นภรรยาหลวงดูแล
 ค่าใช้จ่ายทุกอย่างในบ้าน ส่วนสามีก็มีหน้าที่หาเงินเลี้ยงดูครอบครัวและทำงานในสังคม นอกจากนี้
 ภาพสะท้อนของคนไทยเชื้อสายจีนที่ปรากฏในละครโทรทัศน์ไทยได้แสดงให้เห็นว่า
 สื่อสารมวลชนมีความสัมพันธ์และได้รับอิทธิพลจากสังคม ซึ่งนำมาถ่ายทอด และสื่อสารผ่าน
 เรื่องราว ตัวละคร และฉากต่าง ๆ ในละครโทรทัศน์

2. ภาพสะท้อนของครอบครัวคนไทยเชื้อสายจีนในละครโทรทัศน์ไทย ที่มีฐานะร่ำรวย
 มักจะมีปัญหาแย่งชิงความรัก อำนาจ ตำแหน่ง และทรัพย์สิน แสดงให้เห็นว่าคนไทยเชื้อสายจีนมี
 ค่านิยมในเรื่องของอำนาจเงินทอง ดังที่มีสุภชาติจินกล่าวไว้ว่า “คนตายเพื่อทรัพย์สินและอำนาจ
 นกตายเพื่ออาหาร มีอำนาจเงินทองจะทำให้ผีทำงานแทนเรา มีอำนาจเงินทองก็เป็นพ่อเป็นแม่ได้”
 (人为财死, 鸟为食亡) ซึ่งคนไทยดัดแปลงและนำมาพูดว่า มีเงินทองก็จ้างผีไม่แพงได้ แสดง
 ให้เห็นว่า ละครโทรทัศน์ไทยได้นำเรื่องราวจากชีวิตจริงของคนไทยเชื้อสายจีน ตรงตามลักษณะ
 ของสื่อสารมวลชนที่ผลิตขึ้นเพื่อให้ข้อมูลความจริง และความบันเทิง รวมทั้งเพื่อตักเตือนหรือให้
 ข้อคิดแก่ผู้ชม ให้มีความคิดและค่านิยมที่ดี ดังเช่น ในเรื่องหงส์เหนือมังกร นอกจากเรื่องราวจะ
 สนุกสนานแล้ว ยังให้ข้อคิดที่เป็นความจริงด้วย ดังที่ตู่ซ่งไม่ต้องการให้น้องชายตีขามอำนาจแข่งกับ
 ตัวเอง จึงวางแผนฆ่า แต่ผลสุดท้ายเขาสำนึกผิด และเปลี่ยนแปลงความคิดได้ว่า สิ่งที่สำคัญในชีวิต
 คือ การมีครอบครัวที่อบอุ่น มิใช่การมีอำนาจเหนือคนอื่นซึ่งจะทำให้ชีวิตของคุณและครอบครัวมี
 ความทุกข์และความเดือดร้อน

3. ภาพสะท้อนในละครโทรทัศน์ไทยที่นำเสนอเรื่องของสถานภาพและบทบาท
 ของตัวละครหญิงคนไทยเชื้อสายจีนในสังคม เป็นภาพสะท้อนของผู้หญิงที่เป็นคนไทยเชื้อสายจีน
 ที่อยู่อาศัยในประเทศไทยได้อย่างชัดเจน และยังให้ข้อคิดด้วยว่า การมีชีวิตตามแบบของบรรพบุรุษ
 จีน ผู้หญิงจะไม่สามารถทำงานในสังคม เพราะผู้หญิงจะมีสถานภาพและบทบาทเพียงการดูแล
 คนในบ้านและกิจการงานบ้านเท่านั้น แต่สังคมไทยมีทัศนคติว่า ผู้หญิงและผู้ชายมีความเท่าเทียมกัน
 จึงมีอิทธิพลที่ทำให้คนไทยเชื้อสายจีนเปลี่ยนความคิดว่า ไม่ใช่ลูกผู้ชายคนเดียวเท่านั้นที่อยู่
 เหนือกว่าผู้หญิง เป็นคนที่สืบทอดตระกูลและเข้าสู่ตำแหน่งการงานในสังคมได้ ดังนั้นครอบครัว
 คนไทย เชื้อสายจีนจึงไม่จำเป็นต้องมีลูกผู้ชายก็ได้ เมื่อไม่มีลูกผู้ชายหรือมีลูกผู้ชายที่ไม่สามารถ
 เป็นผู้นำของตระกูลได้ ก็จะทำให้ลูกผู้หญิงเข้าสู่ตำแหน่งได้ และยังแสดงให้เห็นว่าผู้หญิงก็มี
 ความสามารถเช่นเดียวกับลูกผู้ชาย ผู้หญิงคนไทยเชื้อสายจีนในละครโทรทัศน์จึงมีฐานะและศักดิ์ศรี
 เท่าเทียมกับผู้ชาย สามารถเป็นหัวหน้าครอบครัวและผู้นำกลุ่มคนในสังคมได้ ทั้งนี้ผลการทำงาน
 ของผู้หญิงก็ทำให้สังคมเห็นว่า ผู้หญิงคนไทยเชื้อสายจีนก็มีความสามารถในการทำงานได้ดีกว่า

ผู้ชายที่ได้ทำมา ซึ่งจะทำให้สังคมของคนไทยเชื้อสายจีนยกย่องให้ผู้หญิงทำงานในสังคมแทนผู้ชาย
จึงจะเห็นได้ว่า คนไทยเชื้อสายจีนได้ปรับตัวเองและความคิดที่เหมาะสมและสอดคล้องกับ
สภาพแวดล้อมที่ตนเองอาศัยอยู่ได้เป็นอย่างดี

5.3 ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

1. ควรศึกษาอิทธิพลของสังคมไทยที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของ
คนไทยเชื้อสายจีนในละครโทรทัศน์ไทยทั้ง 3 เรื่อง
2. ควรจะศึกษาเปรียบเทียบภาพสะท้อนคนไทยเชื้อสายจีนในละครโทรทัศน์ไทยเรื่องอื่น ๆ
เช่น กนกฉายโบตัน ดงดอกเหมย ลอดลายมังกร หยกลายเมฆ แก้วกัศัตระกูลชง เป็นต้น

